

ਐਸ. ਐਸ. ਸਾਰੋਂ ਅਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ, ਜੇ. ਜੇ.
ਲਵਲੀ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ - ਜਵਾਬਦਾਰ

2011 ਦਾ CRA-D ਨੰ.778-DB

ਮਾਰਚ 07, 2017

ਇੰਡੀਅਨ ਪੀਨਲ ਕੋਡ, 1860 - ਐੱਸ. 304-ਬੀ, 306 - ਇੰਡੀਅਨ ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ, 1872 - ਐੱਸ. 113-ਏ - ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973 - ਐੱਸ.221 - ਦਾਜ ਦੀ ਮੌਤ - ਦੋਸ਼ੀ/ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਤੀ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਸੱਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਧਾਰਨਾ - 7 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਲਈ ਉਕਸਾਇਆ ਗਿਆ। ਦਾਜ ਲਈ ਤੰਗ-ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਕੇ ਵਿਆਹ - ਧਾਰਾ 306 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਮੱਗਰੀ ਸਥਾਪਤ - ਧਾਰਾ 306 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ - ਅਦਾਲਤ ਉਕਤ ਅਪੈਰਾਥ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾ ਸਕਦੀ ਹੈ - ਧਾਰਾ 221 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਅਪੀਲ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ - ਧਾਰਾ 304 ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ - ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਧਾਰਾ 306 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ।

ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ, ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਤੋਂ ਕੋਈ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਜੋਤੀ ਅਰੋੜਾ ਨੂੰ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਲਈ ਉਕਸਾਇਆ ਸੀ। ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 113-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਬਣਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਜੋਤੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਆਹ ਦੇ 7 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਭਾਵ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਸੱਸ ਦੁਆਰਾ ਉਸਨੂੰ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 306 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪੈਰਾਥ ਦੇ ਮੁਢਲੇ ਤੱਤ ਮੌਜੂਦ ਹਨ।

(ਪੈਰਾ 28)

ਅੱਗੋਂ ਕਿਹਾ ਕਿ, ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 304-ਬੀ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪੈਰਾਥ ਲਈ ਸਿਰਫ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਧਾਰਾ 306 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਕਿਹਾ ਅਪੈਰਾਥ. ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਮਾਮਲਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 221 (1) ਅਤੇ (2) ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਪੂਰਵਦਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਆਵੇਗਾ, ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੇ. ਪ੍ਰੇਮਾ ਐਸ. ਰਾਓ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ. ਯਾਦਲਾ ਸੁਨਿਵਾਸ ਰਾਓ ਅਤੇ ਹੋਰ, 2002 (4) ਆਰਸੀਆਰ (ਅਪੈਰਾਥਿਕ) 697 (ਐਸਸੀ) ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਹੈ: -

"22. ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਅਣਗਹਿਲੀ ਜਾਂ ਨੁਕਸ ਅਪੈਰਾਥਿਕ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ

ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਸ ਅਪੈਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਉੱਤੇ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਵਿੱਚ ਏ. ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਉਪਬੰਧ ਹਨ

ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ। ਧਾਰਾ 498A ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ (ਜਿਵੇਂ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਤੋਂ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 306 ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੈਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਰੇ ਤੱਥ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਵੱਲੋਂ ਧਾਰਾ 498A ਦੇ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 306 ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਕਤ ਅਪੈਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 498ਏ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਦਲਵੇਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਇੰਨੀ ਬੇਰਹਿਮੀ ਅਤੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾਇਆ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਧਾਰਾ 221 ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਅਪੈਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿਚ ਪਾਏ ਗਏ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ, ਉਸ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅਪੈਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। "

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ 304-ਬੀ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਬਜਾਏ ਧਾਰਾ 306 ਆਈਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਅਪੈਰਾਧ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(ਪੈਰਾ 2੯)

ਅਕਸ਼ੇ ਭਾਨ, ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ।

ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ, ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਏ.ਜੀ. ਪੰਜਾਬ।

ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ, ਜੇ.

(1) ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਿਤੀ 27.07.2011 ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰ.1- ਲਵਲੀ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰ.2-ਸੀਤਾ ਰਾਣੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 304 ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪੈਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। -ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 ('ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ.'-ਛੋਟੇ ਲਈ) ਦਾ ਬੀ ਅਤੇ ਸਮ ਮਿਤੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਆਦੇਸ਼, ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ :-

ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ	ਸਾਨੂੰ	ਆਰ.ਆਈ	ਜੁਰਮਾਨਾ	ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ
----------------	-------	-------	---------	--------------

(Darshan Singh, J.)				
ਲਵਲੀ ਕੁਮਾਰ	304-ਬੀ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ	15 ਸਾਲ	20,000/- ਰੁਪਏ	ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖਤ ਕੈਦ
ਸੀਤਾ ਰਾਣੀ	304-ਬੀ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ	15 ਸਾਲ	20,000/- ਰੁਪਏ	ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖਤ ਕੈਦ

(2) ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸਬੰਧ ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵਿਪਨ ਕੁਮਾਰ ਅਰੋੜਾ ਦੀ ਪੁੱਤਰੀ ਜੋਤੀ ਅਰੋੜਾ ਦਾ ਵਿਆਹ 02.05.2004 ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਲਵਲੀ ਕੁਮਾਰ ਨਾਲ ਹਿੰਦੂ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਦੋ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ, ਪੁੱਤਰ ਅੰਸੂ ਜਿਸ ਦੀ ਉਮਰ ਲਗਭਗ ਚਾਰ ਸਾਲ ਅਤੇ ਧੀ ਦਿਸ਼ਿਕਾ ਲਗਭਗ ਨੌਂ ਮਹੀਨੇ ਸੀ। ਵਿਆਹ ਦੇ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਹੀ ਦੋਵੇਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਜੋਤੀ ਅਰੋੜਾ ਨੂੰ ਤੰਗ-ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਚੰਗੇ ਤੋਹਫੇ ਲੈ ਕੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਧੀਆਂ ਦੇ ਮਾਪੇ ਤਾਂ ਕਾਰਾਂ ਵੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਇਹ ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੱਸੀ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਜਵਾਈ ਲਵਲੀ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਸੀਤਾ ਰਾਣੀ ਨੂੰ ਵੀ ਮਨਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਕਈ ਵਾਰ ਮੁਲਜ਼ਮ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਜਵਾਈ ਲਵਲੀ ਕੁਮਾਰ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਨੂੰ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਛੱਡ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਆਪਣੀ ਵਿੱਤੀ ਸਮਰੱਥਾ ਅਨੁਸਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਾਜ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ। ਕਰੀਬ ਦੋ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਲਵਲੀ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਭੈਣ ਦਾ ਵਿਆਹ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਕਾਰ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਜੋਤੀ ਨੂੰ ਤੰਗ-ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਕਾਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਤੋਂ ਕਾਰ ਲੈ ਕੇ ਆਵੇ। ਮ੍ਰਿਤਕ- ਜੋਤੀ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਪਰ, ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਪਣੀ ਆਰਥਿਕ ਸਮਰੱਥਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾਜ ਦੇ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਉਸ ਲਈ ਹੋਰ ਕੁਝ ਦੇਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਨਾਲ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਨੋਂ ਮਾਰਨ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਵੀ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ, ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ- ਕਿਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਲੜਕਾ-ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ ਜੋਤੀ ਦੇ ਵਿਆਹ ਵਾਲੇ ਘਰ ਗਏ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਅਸਮਰੱਥਾ ਦੱਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਫਰਿਆਦ ਕੀਤੀ। ਮੁਲਜ਼ਮ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਵਲੀ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮਕਾਨ ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਸੀਤਾ ਰਾਣੀ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਸੀ। ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਝਗੜੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਲਈ ਵੱਖਰਾ ਪਲਾਟ ਜਾਂ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਖਰੀਦਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਇਹ ਮੰਗ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਬੇਟੇ ਦੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਹਰ ਸੰਭਵ ਮਦਦ ਕਰੇਗਾ। 26.08.2009 ਨੂੰ ਜੋਤੀ ਨੇ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਨੰਬਰ ਤੋਂ ਮਿਸ ਕਾਲ ਦਿੱਤੀ। 92179-24193 ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਨੰਬਰ ਭਾਵ 99155-90985 'ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਫਿਰ, ਉਸਨੇ ਵਾਪਸ ਕਾਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਜੋਤੀ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਬਹੁਤ ਤੰਗ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਲਈ ਉੱਥੇ ਰਹਿਣਾ ਬਹੁਤ ਔਖਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਉੱਥੋਂ ਲੈ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਧੀ ਨੂੰ ਟੈਲੀਫੋਨ 'ਤੇ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਹ ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਆਉਣਗੇ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈ ਜਾਣਗੇ। 27.08.2009 ਨੂੰ ਸ.

ਸਵੇਰੇ 7.00 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਕਿਰਨ ਅਤੇ ਬੇਟੇ-ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਨੀਤੂ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋਤੀ ਦੇ ਵਿਆਹ ਵਾਲੇ ਘਰ ਗਿਆ ਤਾਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਜੋਤੀ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਘਰ ਦੀ ਲਾਬੀ 'ਚ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਪਈ ਸੀ। ਗਲੇ 'ਤੇ ਲਟਕਣ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਨ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਪੂਰੀ ਨਾ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਉਸਦੀ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਫਾਹਾ ਲਗਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ 'ਤੇ ਵਿਪਨ ਕੁਮਾਰ ਅਰੋੜਾ ਸਾਬਕਾ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-10 ਐਸ.ਆਈ ਲੇਖ ਰਾਜ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਐਕਸ.ਪੀ.ਐਲ. ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਸਮੀ ਐਫਆਈਆਰ ਐਕਸ.ਪੀ.ਐਲ./1 ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ।

(3) ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-10-ਐਸ.ਆਈ ਲੇਖ ਰਾਜ ਨੇ ਘਰ ਨੰ. 23, ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਕਲੋਨੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ। ਜੋਤੀ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਲਾਬੀ ਵਿੱਚ ਪਈ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੌਕੇ ਦਾ ਮੁਆਇਨਾ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਇਕ ' ਦੁਪੱਟਾ ਫਟੇ ਹੋਏ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ , ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੀਲਬੰਦ ਪਾਰਸਲ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਪੀ.ਐੱਫ. ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਤਫਤੀਸ਼ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਐਕਸ.ਪੀ.ਐੱਮ. ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਜੋਤੀ ਦੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਹੈੱਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਦੇਵਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬਿਨੈ ਪੱਤਰ ਐਕਸ.ਪੀ.ਸੀ./1 ਰਾਹੀਂ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਉਸ ਨੇ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਵੀ ਇਕੱਠੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਘਟਨਾ ਸਥਾਨ ਦੀ ਮੋਟਾ ਸਾਈਟ ਪਲਾਨ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ Ex.PN. ਉਸ ਨੇ ਘਰ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਅਤੇ ਲਵਲੀ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਜੋਤੀ ਦੇ ਬੈੱਡ ਰੂਮ ਵਿੱਚੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ-ਜੋਤੀ ਦੁਆਰਾ ਹਿੰਦੀ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਇੱਕ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਨੋਟ Ex.PQ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ। .ਪੀ.ਜੀ. ਦੋਵੇਂ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਸੇ ਦਿਨ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਤਫਤੀਸ਼ ਦੌਰਾਨ ਤਫਤੀਸ਼ੀ ਅਫਸਰ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਜੋਤੀ ਦੇ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਦੀ ਕਾਲ ਡਿਟੇਲ ਵੀ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੀ। 92179 24193. ਉਸ ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮ-ਲਵਲੀ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਜੋਤੀ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ @ ਸਿੰਧ ਬੈਂਕ, ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਚੂੜੀਆਂ ਰੋਡ, ਬ੍ਰਾਂਚ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਖਾਤਾ ਨੰਬਰ 2311 ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਵੀ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ। ਉਸਨੇ ਅੰਸੂ ਵੀਡ ਮੈਮੋ ਸਾਬਕਾ ਪੀ.ਜੇ. ਦਾ ਦਾਖਲਾ ਰਿਕਾਰਡ ਵੀ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ। ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਨੋਟ Ex.PQ, ਖਾਤਾ ਨੰ. 2311 ਐਕਸ.ਪੀ.ਟੀ. ਅਤੇ ਅੰਸੂ ਦਾ ਦਾਖਲਾ ਰਿਕਾਰਡ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਸਾਇੰਸ ਲੈਬਾਰਟਰੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, ਪੰਜਾਬ ('FSL'-ਛੋਟੇ ਲਈ) ਨੂੰ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਨੋਟ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਹੱਥ ਲਿਖਤ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਫਐਸਐਲ ਐਕਸਪੀਐਕਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973 ('ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ.'-ਛੋਟੇ ਲਈ) ਦੀ ਧਾਰਾ 173 ਅਧੀਨ ਰਿਪੋਰਟ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ।

(4) ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਕੇਸ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ

ਚੀਫ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 07.11.2009 ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖਿਆ ਗਿਆ।

(5) ਦੋਵਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ-ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ 12.11.2009 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 304-ਬੀ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਜੁਰਮ ਲਈ

(Darshan Singh J), ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਵਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ-ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾ ਹੋਣ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ।

(6) ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਉਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਗਿਆਰਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ।

(7) ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 313 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ - ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬੇਕਸੂਰ ਹੋਣ ਅਤੇ ਝੂਠੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਦੀ ਦਲੀਲ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਜੋਤੀ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਦੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਵੱਲੋਂ ਅਣਦੇਖੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਸਹਿਜ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਹ ਇਸ ਗੱਲੋਂ ਡਿਪਰੈਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਭਰਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਆਉਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦੇਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਹ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਆਏ ਅਤੇ ਸਾਰਾ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਪਰਿਵਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ। ਘਟਨਾ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਦਿਆਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜੋਤੀ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਮੰਦਭਾਗੀ ਘਟਨਾ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲਦਿਆਂ ਹੀ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਆ ਗਏ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਰੱਖੇ ਗਏ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਆ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰ ਲਿਆ। ਜੋਤੀ ਆਪਣੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦੇ ਪੱਖਪਾਤੀ ਵਿਵਹਾਰ ਕਾਰਨ ਉਦਾਸ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਭਰਾ ਦੇ ਵਿਆਹ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੁਲਜ਼ਮ ਲਵਲੀ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ 400 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਦੇ ਨਵੇਂ ਬਣੇ ਮਕਾਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਉਸ ਕੋਲ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਵੱਲੋਂ ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਨਾਲ ਸਭ ਕੁਝ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰੋਂ ਕੋਈ ਸੁਸਾਈਡ ਨੋਟ ਲਿਖਿਆ ਜਾਂ ਬਰਾਮਦ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਜੋਤੀ ਕੋਈ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਨਹੀਂ ਵਰਤ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖ ਰਹੀ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਸੀਤਾ ਰਾਣੀ ਨੇ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ।

(8) ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਡੀਡਬਲਯੂ-1-ਜਤਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ, ਮੈਨੇਜਰ, ਪੰਜਾਬ ਐਂਡ ਸਿੰਧ ਬੈਂਕ, ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਚੂੜੀਆਂ ਰੋਡ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਐਫ.ਡੀ.ਆਰ. ਦੇ ਐਕਸ.ਡੀਡਬਲਯੂ1/ਏ ਤੋਂ ਐਕਸ.ਡੀਡਬਲਯੂ1/ਡੀ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। DW-2 ਸੰਜੇ ਸ਼ਰਮਾ, ਸਹਾਇਕ. ਐਡਮਿਸ਼ਨ ਅਫਸਰ, ਐਲ.ਆਈ.ਸੀ. ਯੂਨਿਟ II ਹਾਲ ਬਜ਼ਾਰ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜਿਸ ਨੇ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਨੰ. 472003540 Ex.DW2/A. DW-3 ਵਿਨੋਦ ਕੁਮਾਰ, DW-4 ਅਨਿਲ ਕਾਲੀਆ, DW-5 ਪਰਮਜੀਤ ਕੌਰ ਅਤੇ DW-6 ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਕਾਲੋਨੀ, ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਚੂੜੀਆਂ ਰੋਡ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ।

ਦੋਸ਼ੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਜੋਤੀ ਨੂੰ ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਤੰਗ-ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਜਾਂ ਬਦਸਲੂਕੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। DW-7 ਰੋਹਿਤ ਅਰੋੜਾ, ਸਬ-ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦਫਤਰ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ-2 ਦੇ ਕਲਰਕ

ਦਫਤਰ ਨੇ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ Ex.DW7/A ਦੀ ਕਾਪੀ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। DW- 8 ਜਤਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਵਿਆਹ ਦਾ ਵਿਚੋਲਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਜੋਤੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਿਵਹਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ। DW-9 ਸੁਖਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ, ਫਿੰਗਰ ਪ੍ਰਿੰਟ ਅਤੇ ਹੱਥ ਲਿਖਣ ਦੀ ਮਾਹਿਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ Ex.DW9/A ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਸਬੂਤ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ।

(9) ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਬਹਿਸਾਂ 'ਤੇ, ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ 27.07.2011 ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 304-ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪੈਰਾਥ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ। 27.07.2011 ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਅਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਉਪਰਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ।

(10) ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(11) ਅਸੀਂ ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ।

(12) ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾਜ ਦੀ ਕੋਈ ਮੰਗ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-4-ਵਿਪਨ ਕੁਮਾਰ ਅਰੋੜਾ, ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-5 ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੇ ਬਿਆਨ. ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਦੀ ਮਾਂ ਕਿਰਨ PW-5-ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੀ ਜ਼ਿਰ੍ਹਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਰਨ। ਉਸ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਿਸ ਮਕਾਨ ਵਿਚ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਸੱਸ ਨਾਲ ਰਹਿ ਰਹੀ ਸੀ, ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸੀਤਾ ਰਾਣੀ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਵਲੀ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਮੰਗ ਉਠਾਈ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਉਸ ਲਈ ਪਲਾਟ ਜਾਂ ਮਕਾਨ ਖਰੀਦਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਹ ਸੰਸਕਰਣ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਝੂਠਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਵਲੀ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਖੁਦ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਐਕਸ. ਡੀ ਡਬਲਯੂ 7/ਏ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਪਲਾਟ ਖਰੀਦਿਆ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਐਫ.ਡੀ.ਆਰਜ਼ ਵੀ ਖਰੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਸ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਲਾਕਾ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਡੀਡਬਲਯੂ-3-ਵਿਨੋਦ ਕੁਮਾਰ, ਡੀਡਬਲਯੂ-4 ਅਨਿਲ ਕਾਲੀਆ, ਡੀਡਬਲਯੂ-5- ਪਰਮਜੀਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਡੀਡਬਲਯੂ-6-ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲਗਾਤਾਰ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਜਾਂ ਬਦਸਲੂਕੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਤੋਂ ਦਾਜ ਦੀ ਕੋਈ ਮੰਗ ਉਠਾਈ। ਵੀ, DW- 8-ਜਤਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ, ਜੋ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੇ ਚਚੇਰੇ ਭਰਾ ਹਨ। ਕਿਰਨ, ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਦੀ ਮਾਤਾ ਅਤੇ ਸੀ

ਵਿਆਹ ਦੇ ਵਿਚੋਲੇ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨਾਲ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਅਤੇ ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਨਕਾਰਿਆ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਨਾਲ ਬਦਸਲੂਕੀ ਅਤੇ ਤੰਗ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪੁਲਿਸ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ

(*Darshan Singh, J.*)
ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕਦੇ ਕੁੱਟਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਦਾਜ ਦੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੰਗ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਪੰਚਾਇਤ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਗਈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਸਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 304-ਬੀ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ।

(13) ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-4-ਵਿਪਨ ਕੁਮਾਰ ਅਰੋੜਾ, ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-5-ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੇ ਇਕਸਾਰ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮਾਂ ਕਿਰਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨਾਲ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਸਲੂਕ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਤੰਗ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਵੀ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਉਸਦੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸੱਤ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਗੈਰ-ਕੁਦਰਤੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸੁਸਾਈਡ ਨੋਟ Ex.PQ ਤੋਂ ਵੀ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਤੰਗ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੁਲਜ਼ਮ-ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕਾਰ ਅਤੇ ਪਲਾਟ ਦੀ ਮੰਗ ਉਠਾਈ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਸਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 304-ਬੀ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਜੁਰਮ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872 ਦੀ ਧਾਰਾ 113-ਬੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਧਾਰਨਾ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬਣਦੀ ਹੈ। . ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(14) ਅਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਾਦਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

(15) ਮੁਲਜ਼ਮ-ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੇ ਧਾਰਾ 304 ਬੀ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ 304-ਬੀ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਤੱਤ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਹਨ: -

- a. ਕਿਸੇ ਔਰਤ ਦੀ ਮੌਤ ਸਾਧਾਰਨ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸੜਨ ਜਾਂ ਸਰੀਰਕ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।
- b. ਅਜਿਹੀ ਮੌਤ ਵਿਆਹ ਦੇ 7 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।
- c. ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਪਹਿਲਾਂ, ਔਰਤ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬੇਰਹਿਮੀ ਜਾਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ
- d. ਅਜਿਹੀ ਬੇਰਹਿਮੀ ਜਾਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

(16) ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਜੋਤੀ ਅਰੋੜਾ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸੱਤ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਮ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਉਸਦਾ ਵਿਆਹ 02.05.2004 ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲੈਟ-ਲਵਲੀ ਕੁਮਾਰ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਮੌਤ 27.08.2009 ਨੂੰ ਹੋਈ ਸੀ ਭਾਵ ਉਸਦੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ।

(17) PW-3-ਡਾ. ਅਸ਼ੋਕ ਚੰਨਾ, ਐਸੋਸੀਏਟ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ, ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਦਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਜ਼ਹਿਰ ਵਿਗਿਆਨ ਵਿਭਾਗ, ਸਰਕਾਰੀ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੇ ਡਾ: ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਜੋਤੀ ਅਰੋੜਾ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਦਾ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੱਖਿਆ:-

“ਗਰਦਨ ਦੇ ਅਗਲੇ ਪਾਸੇ ਅਤੇ ਪਾਸੇ ਦੇ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਗੂੜ੍ਹੇ ਲਾਲ ਭੂਰੇ ਰੰਗ ਦਾ ਲਿਗਚਰ ਚਿੰਨ੍ਹ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਇਸ ਦੀ ਚੌੜਾਈ 2.5 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਤੋਂ 3 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਤੱਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਬਾਇਰਾਇਡ ਕਾਰਟੀਲੇਜ ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਹੇਠਾਂ ਸਥਿਤ ਉਦਾਸ ਸੀ। ਖੱਬਾ ਅੰਗ ਗਰਦਨ ਦੇ ਪਾਸੇ ਵਾਲੇ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਲੇਟਵੇਂ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘੋਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ, ਸੱਜਾ ਅੰਗ ਗਰਦਨ ਦੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਵਾਲੇ ਪਹਿਲੂ ਤੱਕ, ਸੱਜੇ ਕੰਨ ਦੇ ਲੇਬਿਊਲ ਤੋਂ ਦੋ ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਹੇਠਾਂ, ਤਿੱਖੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉੱਪਰ ਵੱਲ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਸ਼ੀਏ ecchymosed ਸਨ ਅਤੇ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਧਾਰ ਨੂੰ ਬਰੀਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਇਕਸਾਰਤਾ ਵਿਚ ਸਖਤ ਅਤੇ ਚਰਮ ਸੀ। ਅੰਡਰਲਾਈੰਗ s/c ਟਿਸ਼ੂਆਂ ਨੂੰ ਐਸਸੀਮੇਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅੰਦਰਲੀ ਗਰਦਨ ਦੀਆਂ ਮਾਸਪੇਸ਼ੀਆਂ ਫਟ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਜੰਮਿਆ ਹੋਇਆ ਖੂਨ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੀਆਂ ਬਣਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਖੂਨ ਦੀ ਗੂੜ੍ਹੇ ਲਾਲ ਭੂਰੇ ਘੁਸਪੈਠ ਮੌਜੂਦ ਸੀ, 3.5 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ x 2.5 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਤੋਂ 2.8 x 2 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਤੱਕ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਅਕਾਰ ਦੇ ਕਈ ਲਾਲ ਰੰਗ ਦੇ ਨੀਲੇ ecchymotic ਖੇਤਰ ਸੁਪਰਕਲੇਟਿਵੂਲਰ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਗਰਦਨ ਦੇ ਅਗਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਦੁਵੱਲੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਇਹ ਇੱਕ ਮਾਦਾ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਸੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਮੱਧਮ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੱਧਮ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੋਸ਼ਣ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇੱਕ ਕੈਪਰੀ ਟੀ-ਸ਼ਰਟ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅੰਡਰਵੀਅਰ, ਇੱਕ ਬ੍ਰੇਜ਼ੀਅਰ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਕੰਨ ਵਿੱਚ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਪੱਥਰ ਦੇ ਨਾਲ ਪੀਲੇ ਧਾਤੂ ਦੇ ਸਿਖਰ ਦਾ ਇੱਕ ਜੋੜਾ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਅੱਖਾਂ ਅਤੇ ਮੂੰਹ ਬੰਦ ਸਨ। ਸੱਜੇ ਪੈਰ ਦੀਆਂ ਉਂਗਲਾਂ ਅਤੇ ਸੱਜੇ ਪੈਰ ਦੇ ਅੰਗੂਠੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਪੂਰੇ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਰਿਗਰ ਮੋਰਟਿਸ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਗੂੜ੍ਹੇ ਰੰਗ ਦੇ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਦੇ ਧੱਬੇ ਪਿੱਠ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਨ, ਸੰਪਰਕ ਫਲੈਟਨਿੰਗ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਨ, ਨਹੁੰ ਅਤੇ ਪੈਰਾਂ ਦੀਆਂ ਉਂਗਲਾਂ ਨੀਲੇ ਰੰਗ ਦੇ ਸਨ। ਹਰ ਇੱਕ ਗੁੱਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੀਲੀ ਕਾਲੀ ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੀ ਚੂੜੀ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਸਿਰ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਅਤੇ ਉੱਪਰਲੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ 3 x 2 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਦਾ ਇੱਕ ਗੂੜ੍ਹਾ ਲਾਲ ਜਖਮ ਮੌਜੂਦ ਸੀ, ਜੋ ਖੋਪੜੀ ਦੇ ਵਿਗਾੜ 'ਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇਆ ਸੀ। 4 x ਦਾ ਗੂੜ੍ਹਾ ਲਾਲ ਭੂਰਾ ਰੇਟ੍ਰੋਸਟਰਨਲ ਹੇਮੋਟੋਮਾ

ਸਟਰਨਲ ਖੇਤਰ ਦੇ ਉਪਰਲੇ 1/3 ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ 3 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਮੌਜੂਦ ਸੀ।

ਈਸੋਥੈਰਸ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਗੂੜ੍ਹੇ ਲਾਲ ਭੂਰੇ ਰੰਗ ਦਾ ਤਰਲ ਅਤੇ ਜੰਮਿਆ ਹੋਇਆ ਖੂਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਆਕਾਰ ਦੇ ਗੂੜ੍ਹੇ ਲਾਲ ਭੂਰੇ ਰੰਗ ਦੇ ਕਈ (7) ਸੱਟਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 3 x 3 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਤੋਂ 1.5 x 1 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਪੇਟ ਦੀ ਅੰਦਰਲੀ ਅਤੇ ਪਿਛਲੀ ਕੰਧ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਪੇਟ ਵਿੱਚ 250 CC ਗੂੜ੍ਹਾ ਲਾਲ ਭੂਰਾ ਤਰਲ

(*Darshan Singh*) ਅਤੇ ਜੀਆ ਹੋਇਆ ਖੂਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਖਿੱਡੇ ਹੋਏ ਸਬ ਮਿਊਕਸਲ ਹੈਮਰੇਜ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। 2 x 1 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਦਾ ਇੱਕ ਅੱਥਰੂ ਖੂਨ ਦੇ ਜੰਮੇ ਹੋਏ ਪੇਟ ਦੀ ਕੰਧ ਦੇ ਮਿਊਕੋਸਾ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। pleurae, larynx, trachea, ਦੋਵੇਂ ਫੇਫੜੇ, ਜਿਗਰ ਦੀ ਤਿੱਲੀ ਅਤੇ ਗੁਰਦੇ ਭੀੜੇ ਸਨ। ਦਿਲ ਦਾ ਸੱਜਾ ਪਾਸਾ ਕਾਲੇ ਅਤੇ ਤਰਲ ਖੂਨ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਖੱਬਾ ਖਾਲੀ ਸੀ। ਛੋਟੀਆਂ ਆਂਦਰਾਂ, ਬਲੈਡਰ ਅਤੇ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੇ ਅੰਗ ਖਾਲੀ ਸਨ। ਵੱਡੀਆਂ ਆਂਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਚਿਹਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਲਿਗਚਰ ਮਾਰਕ ਅਤੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸੱਟਾਂ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਸਨ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਦਮ ਘੁੱਟਣਾ ਸੀ, ਜੋ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਲਈ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਆਮ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਸੀ।

(18) ਡਾਕਟਰੀ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਅਨੁਸਾਰ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਜੋਤੀ ਅਰੋੜਾ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਦਮ ਘੁੱਟਣਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦਾ ਸੀ।

(19) ਇਹ ਕਨੂੰਨ ਦਾ ਨਿਬੇੜਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਡਾਕਟਰੀ ਮਾਹਿਰ ਦਾ ਸਬੂਤ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਰਾਏ ਸਬੂਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਠੋਸ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ **ਮਦਨ ਗੋਪਾਲ ਕੱਕੜ** ਬਨਾਮ **ਨਵਲ ਦੂਬੇ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ**¹ ਮਾਹਿਰ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਤੱਥ ਦਾ ਗਵਾਹ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਸਬੂਤ ਜਾਂਚ 'ਤੇ ਪਾਏ ਗਏ ਲੱਛਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਲਾਹਕਾਰੀ ਚਰਿੱਤਰ ਦਾ ਹੈ। **ਵਿਸ਼ਨੂੰ @ ਆਂਦਰੀਆ** ਬਨਾਮ **ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ**² ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤ ਸਲਾਹਕਾਰੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਹਨ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਾਬਕਾ ਪੀ.ਕਿਊ. ਦੇ ਸੁਸਾਈਡ ਨੋਟ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਨੋਟ Ex.PQ ਮ੍ਰਿਤਕ-ਜੋਤੀ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਿਆ ਅਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਕਸ.ਪੀ.ਕਿਊ. ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਸਾਇੰਸ ਲੈਬਰਟਰੀ, ਪੰਜਾਬ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਹੈ। ਹੱਥ ਲਿਖਣ ਦੇ ਮਾਹਿਰ ਨੇ Q-1 ਮਾਰਕ ਕੀਤੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਨੋਟ 'ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਦਸਤਖਤਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ A-1 ਤੋਂ A-22 ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੋਹਰ ਵਾਲੇ 13 ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਮ੍ਰਿਤਕ-ਜੋਤੀ ਅਰੋੜਾ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਜਾਂ ਮਿਆਰੀ ਦਸਤਖਤਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਹੱਥ ਲਿਖਣ ਦੇ ਮਾਹਿਰ ਡਾ

Ex.PX ਨੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਲਾਲ ਨੱਥੀ ਮਿਆਰੀ ਹਸਤਾਖਰਾਂ 'ਤੇ ਮੋਹਰ ਲਗਾ ਕੇ A-1 ਤੋਂ A-22 ਨੂੰ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੇ ਲਾਲ ਨੱਥੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਚਿੰਨ੍ਹ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੋਹਰ ਲਗਾ ਕੇ ਅਤੇ Q-1 ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਜੋਤੀ ਅਰੋੜਾ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਨੋਟ ਐਕਸ.ਪੀ.ਕਿਊ. ਦੀ ਲੇਖਕ ਹੈ। ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੁਸਾਈਡ ਨੋਟ ਐਕਸ.ਪੀ.ਕਿਊ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਸੱਸ ਅਤੇ ਪਤੀ ਤੋਂ ਤੰਗ ਆ ਕੇ ਆਪਣੀ ਜੀਵਨ ਲੀਲਾ ਸਮਾਪਤ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਕਤ ਸੁਸਾਈਡ ਨੋਟ 'ਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਫਾਹਾ ਲੈ ਕੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਜੋਤੀ ਅਰੋੜਾ ਦੀ

¹1992 (3) ਆਰਸੀਆਰ (ਅਪਰਾਧਿਕ) 461

²2006 (1) ਆਰਸੀਆਰ (ਅਪਰਾਧਿਕ) 201

ਮੌਤ ਆਮ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਹੈ, ਭਾਵ ਉਸਦੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸੱਤ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਫਾਹਾ ਲੈ ਕੇ।

(20) ਹੁਣ ਸਵਾਲ ਇਹ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਜੋਤੀ ਅਰੋੜਾ ਨੂੰ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬੇਰਹਿਮੀ ਜਾਂ ਤੰਗ-ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪਿਤਾ PW-4-ਵਿਪਨ ਕੁਮਾਰ ਅਰੋੜਾ ਅਤੇ PW-5-Smt ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਕਿਰਨ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮਾਂ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਆਪਣੇ ਇਮਤਿਹਾਨ ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਲੜਕੀ ਦੇ ਵਿਆਹ ਸਮੇਂ ਆਪਣੀ ਹੈਸੀਅਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਫੀ ਦਾਜ ਦੇ ਲੇਖ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਪਰ ਦੋਸ਼ੀ/ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨਾਲ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਕਰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੰਗ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਹੋਰ ਦਾਜ. ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੜਕੀ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਦੋ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਲਵਲੀ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਭੈਣ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਆਹ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਾਜ 'ਚ ਕਾਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਤੰਗ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਦਾਜ 'ਚ ਕਾਰ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਲਵਲੀ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਸ ਕੋਠੀ ਵਿੱਚ ਉਹ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਸਮੇਤ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਹ ਉਸ ਦੀ ਮਾਤਾ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਉਸ ਲਈ ਕੋਈ ਪਲਾਟ ਜਾਂ ਕੋਠੀ ਖਰੀਦ ਲੈਣ, ਤਾਂ ਜੋ ਸਾਰਾ ਵਿਵਾਦ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਖਤਮ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਲਜ਼ਮ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਧੀ ਜੋਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਦੋ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਰ ਦੀ ਮੰਗ ਉਠਾਈ ਹੈ। ਇਸ ਮੰਗ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ-ਲਵਲੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਲਈ ਇੱਕ ਪਲਾਟ ਜਾਂ ਕੋਠੀ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਆਪਣੀ ਮਾਂ (ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ-ਸੀਤਾ ਰਾਣੀ) ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ। ਪਰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਲਵਲੀ ਕੁਮਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪਲਾਟ/ਕੋਠੀ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਮੰਗ ਕਿਸ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਉਠਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਦੋਸ਼ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹਨ.

(21) PW-4-ਵਿਪਨ ਕੁਮਾਰ ਅਰੋੜਾ ਅਤੇ PW-5-Smt. ਕਿਰਨ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੇਟੀ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਦੇ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਹੀ ਤੰਗ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਕੁੱਟਮਾਰ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਵਲੀ ਕੁਮਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੇਕੇ ਘਰ ਛੱਡ ਜਾਂਦਾ ਸੀ

ਘਰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਔਰਤ 'ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਸੱਦਦ ਅਤੇ ਤੰਗ-ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਕਿ ਉਹ ਅੰਦੋਲਨ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਅਜਿਹੇ ਪੀੜਤਾਂ ਦੇ ਮਾਪੇ ਵੀ ਮੂਕ ਦਰਸ਼ਕ ਨਹੀਂ ਬਣੇ ਰਹਿਣਗੇ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਬੇਟੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰ ਕੁਝ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣਗੇ। ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਕੁੱਟਮਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂ ਤਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਵੀ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਧੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਕੋਈ ਪੰਚਾਇਤ ਬੁਲਾਈ ਸੀ। ਸਗੋਂ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-4-ਵਿਪਨ ਕੁਮਾਰ ਅਰੋੜਾ ਨੇ ਜਿਹੜਾ ਵਿਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਲੜਕੀ ਦੀ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਮੈਡੀਕਲ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਅਤੇ ਨਾ

ਹੀ ਉਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ਮਹਿਲਾ ਸਾਲ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਦੀ ਧੀ-ਜੋਤੀ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ।

(22) ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਇੱਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਜੋਤੀ ਦੀ ਪੀਡਬਲਯੂ-4- ਵਿਪਨ ਕੁਮਾਰ ਅਰੋੜਾ, ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਨਾਲ ਟੈਲੀਫੋਨ 'ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਹੋਈ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ 'ਚ ਸਾਬਕਾ ਪੀ.ਡੀ ਵਿਪਨ ਕੁਮਾਰ ਅਰੋੜਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਪਤੀ ਅਤੇ ਸੱਸ ਉਸ 'ਤੇ ਤਸੱਦਦ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਉਥੇ ਰਹਿਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਬਿਆਨ ਉਸ ਨੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਡੱਬੇ ਵਿਚ ਆਉਣ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਕਤ ਟੈਲੀਫੋਨ 'ਤੇ ਹੋਈ ਗੱਲਬਾਤ ਦੌਰਾਨ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਨੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਤੰਗ-ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

(23) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਨੋਟ Ex.PQ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਹੈ। ਸੁਸਾਈਡ ਨੋਟ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਇੰਨਾ ਹੀ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਸੱਸ ਅਤੇ ਪਤੀ ਤੋਂ ਤੰਗ ਆ ਕੇ ਆਪਣੀ ਜੀਵਨ ਲੀਲਾ ਸਮਾਪਤ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਸੁਸਾਈਡ ਨੋਟ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਨੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਇਹ ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਉਹ ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਤੋਂ ਤੰਗ ਆ ਗਈ ਸੀ।

(24) ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-4-ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪਿਤਾ ਵਿਪਨ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਜ਼ਿਰ੍ਹਾ ਵਿਚ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਕੋਲ ਸਾਲ 2003 ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਲੜਕੀ ਦੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਾਰੂਤੀ ਕਾਰ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸਦੀ ਲੜਕੀ ਨੇ 15.03.2005 ਨੂੰ ਲਾਲ ਹਸਪਤਾਲ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਬੱਚੇ ਦਾ ਜਨਮ ਵੀ ਇਸੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਜਣੇਪੇ ਦਾ ਖਰਚਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਹ ਚੇਤੰਨ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਡਿਲੀਵਰੀ ਦੇ ਖਰਚੇ ਵੀ ਪੂਰੇ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਉਹ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਬਿੱਲ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ। PW-5- ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਦੀ ਮਾਂ ਕਿਰਨ ਨੇ ਸਥਿਤੀ ਹੋਰ ਬਣਾਈ ਹੈ

ਜ਼ਿਰ੍ਹਾ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਕੋਲ ਸਾਲ 2003 ਤੋਂ ਭਾਵ ਆਪਣੀ ਲੜਕੀ ਦੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮ ਲਵਲੀ ਕੁਮਾਰ ਨਾਲ ਮਾਰੂਤੀ ਕਾਰ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਲਵਲੀ ਕੁਮਾਰ ਆਪਣੀ ਲੜਕੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੀ ਦੁਕਾਨ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਧੀ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਲਾਲ ਹਸਪਤਾਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਜਨਮ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਜਣੇਪੇ ਦਾ ਸਾਰਾ ਖਰਚਾ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਹੀ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਸਦੀ ਲੜਕੀ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਬੱਚੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ।

(25) ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਇਕੱਠੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿਸ ਮਕਾਨ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਜੋਤੀ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਸੱਸ ਸੀਤਾ ਰਾਣੀ, ਜੋ ਕਿ ਪਲਾਟ/ਕੋਠੀਬੰਦੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਲਵਲੀ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਕਥਿਤ ਮੰਗ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਸੀ।

(26) ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵੀ ਦਾਜ ਦੀ

ਮੰਗ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਡੀਡਬਲਯੂ-1-ਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਵੇਜਾ, ਮੈਨੇਜਰ, ਪੰਜਾਬ ਐਂਡ ਸਿੰਧ ਬੈਂਕ, ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਚੂੜੀਆਂ ਰੋਡ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ 2000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਐਫ.ਡੀ.ਆਰ. 75,000/- ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ 05.06.2009 ਨੂੰ ਲਵਲੀ ਅਰੋੜਾ ਅਤੇ ਜੋਤੀ ਅਰੋੜਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਭਾਵ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ। ਉਕਤ FDR ਦੀ ਕਾਪੀ Ex.DW1/A ਹੈ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਰੁਪਏ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਐਫ.ਡੀ.ਆਰ. 87,575/- ਦੋਸ਼ੀ- ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸੀਤਾ ਰਾਣੀ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ- ਜੋਤੀ ਅਰੋੜਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ 29.05.2010 ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ FDR ਦੀ ਕਾਪੀ Ex.DW1/B ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਵਲੀ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਜੋਤੀ ਅਰੋੜਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ 22.06.2009 ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਐਫ.ਡੀ.ਆਰ. ਇਸਦੀ ਕਾਪੀ Ex.DW1/C ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੁਪਏ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਐਫ.ਡੀ.ਆਰ. 76628/- ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਸੀਤਾ ਰਾਣੀ ਅਤੇ ਜੋਤੀ ਅਰੋੜਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ 22.06.2009 ਨੂੰ 11.06.2010 ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ- ਜੋਤੀ ਅਰੋੜਾ ਮੁਲਜ਼ਮ-ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੰਜਾਬ ਐਂਡ ਸਿੰਧ ਬੈਂਕ, ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਚੂੜੀਆਂ, ਰੋਡ, ਬ੍ਰਾਂਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਖਰੀਦੀਆਂ ਗਈਆਂ ਚਾਰ ਐਫ.ਡੀ.ਆਰਜ਼ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਮ੍ਰਿਤਕ- ਜੋਤੀ ਅਰੋੜਾ ਨੂੰ ਵੀ ਲਵਲੀ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। DW-7-ਰੋਹਿਤ ਅਰੋੜਾ, ਕਲਰਕ, ਸਬ-ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦਫ਼ਤਰ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ-2 ਨੇ 26.05.2006 ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਦੀ ਕਾਪੀ ਨੂੰ Ex.DW7/A ਵਜੋਂ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਥਿਤ 166.66 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਦਾ ਪਲਾਟ ਕਾਲਾ ਘੰਨੂੰਪੁਰ, ਸਬ-ਅਰਬਨ ਅਬਾਦੀ, ਨਵੀਂ ਅਬਾਦੀ, ਤਹਿਸੀਲ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲਵਲੀ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਪਤਨੀ ਜੋਤੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਵੇਚੀ ਸੀ। 1,67,000/- ਜੋਤੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੂੰ ਲਵਲੀ ਕੁਮਾਰ (ਦੋਸ਼ੀ-) ਰਾਹੀਂ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

PUNJAB
ਅਪੀਲਕਰਤਾ (Darshan Singh, J.) ਜੋ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਲਵਲੀ ਕੁਮਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣੀ ਪਤਨੀ-ਮ੍ਰਿਤਕ-ਜਯੋਤੀ ਅਰੋੜਾ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਵੀ ਇੱਕ ਪਲਾਟ ਖਰੀਦਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਪਰੋਕਤ ਸਬੂਤ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਜੋਤੀ ਅਰੋੜਾ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਐੱਫ.ਡੀ.ਆਰ. ਖਰੀਦੀ ਸੀ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਸਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਇੱਕ ਪਲਾਟ ਵੀ ਖਰੀਦਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਵਲੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਐੱਫ.ਡੀ.ਆਰ. ਅਤੇ ਪਲਾਟ ਖਰੀਦ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਮੰਨਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਰ ਜਾਂ ਪਲਾਟ/ਕੋਠੀ ਦੀ ਮੰਗ ਲਈ ਤੰਗ-ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਡੀਡਬਲਯੂ-3-ਵਿਨੋਦ ਕੁਮਾਰ, ਡੀਡਬਲਯੂ-4-ਅਨਿਲ ਕਾਲੀਆ, ਡੀਡਬਲਯੂ-5- ਪਰਮਜੀਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਡੀਡਬਲਯੂ-6-ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਡੀਡਬਲਯੂ-8-ਜਤਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ, ਇਲਾਕਾ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਦਾ ਵਿਚੋਲਾ, ਜੋ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦਾ ਚਚੇਰਾ ਭਰਾ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਿਰਨ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮਾਂ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਪਰੋਕਤ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਇਹ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਜੋਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਈ ਸੀ।

(27) ਹਾਲਾਂਕਿ, ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪੁਖਤਾ ਸਬੂਤ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ-ਜੋਤੀ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਤੰਗ-ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਜਾਂ ਬਦਸਲੂਕੀ ਕਾਰਨ ਆਪਣੀ ਜੀਵਨ ਲੀਲਾ ਸਮਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਸੁਸਾਈਡ ਨੋਟ ਐਕਸ.ਪੀ.ਕਿਊ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਸੱਸ ਅਤੇ ਪਤੀ ਤੋਂ ਤੰਗ ਆ ਕੇ ਆਪਣੀ ਜੀਵਨ ਲੀਲਾ ਸਮਾਪਤ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਮ੍ਰਿਤਕ- ਜੋਤੀ ਦੇ ਕੋਮਲ ਉਮਰ ਦੇ ਦੋ ਬੱਚੇ ਸਨ। ਉਸ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਚਾਰ ਸਾਲ ਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਧੀ ਸਿਰਫ਼ ਨੌਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਸੀ। ਮਜ਼ਬੂਰ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੋ ਕੋਮਲ ਉਮਰ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਆਪਣੀ ਜੀਵਨ ਲੀਲਾ ਸਮਾਪਤ ਕਰ ਲਈ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ **ਨਵੀਨ ਕੁਮਾਰ ਆਦਿ** ਬਨਾਮ **ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ**³ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

“ਕੋਈ ਵੀ ਸਮਝਦਾਰ ਔਰਤ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਨਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਸੁੰਦਰ ਸੰਸਾਰ ਤੋਂ ਆਉਣ ਲਈ ਹਰ ਸਮੇਂ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਔਰਤ ਵਿਆਹ ਲਈ ਰਾਜ਼ੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਗੈਰ-ਕੁਦਰਤੀ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦੀ ਆਸ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ, ਪਰ ਉਮੀਦ ਇਹ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਪਿਆਰ, ਸਨੇਹ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮਿਲੇਗੀ। ਜੇਕਰ ਉਸ ਦੀਆਂ ਉਹ ਉਮੀਦਾਂ ਪਤੀ ਦੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਕੰਮ ਜਾਂ ਪਤੀ ਦੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਾਰਨ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਧਾਰਾ 109 ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਕਸਾਉਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੈ।

306 ਇੰਡੀਅਨ ਪੀਨਲ ਕੋਡ, ਜੇਕਰ ਉਸ ਉਕਸਾਹਟ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।”

³ 1998 (3) R.C.R. (Crl.)

(28) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ, ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਤੋਂ ਕੋਈ ਬਚਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਜੋਤੀ ਅਰੋੜਾ ਨੂੰ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਲਈ ਉਕਸਾਇਆ ਸੀ। ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 113-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਬਣਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਜੋਤੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਆਹ ਦੇ 7 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਭਾਵ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਸੱਸ ਦੁਆਰਾ ਉਸਨੂੰ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸਤਰਾਸ਼ਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 306 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪੈਰਾਥ ਦੇ ਮੁਢਲੇ ਤੱਤ ਮੌਜੂਦ ਹਨ।

(29) ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 304-ਬੀ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪੈਰਾਥ ਲਈ ਸਿਰਫ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਧਾਰਾ 306 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਕਤ ਅਪੈਰਾਥ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, **ਮਾਮਲਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 221 (1) ਅਤੇ** ⁽²⁾ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਪੂਰਵਦਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਆਵੇਗਾ / ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ:-

"22. ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਅਣਗਹਿਲੀ ਜਾਂ ਨੁਕਸ ਅਪੈਰਾਥਿਕ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਸ ਅਪੈਰਾਥ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਉੱਤੇ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹਨ। ਧਾਰਾ 498A ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ (ਜਿਵੇਂ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਤੋਂ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 306 ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੈਰਾਥ ਲਈ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਰੇ ਤੱਥ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਵੱਲੋਂ ਧਾਰਾ 498A ਦੇ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 306 ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਕਤ ਅਪੈਰਾਥ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 498ਏ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਦਲਵੇਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਇੰਨੀ ਬੇਰਹਿਮੀ ਅਤੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾਇਆ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਧਾਰਾ 221 ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਅਜਿਹੇ ਅਪੈਰਾਥ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਜਿਸਦਾ ਉਸ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿਚ ਪਾਏ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਉਸ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅਪੈਰਾਥ ਲਈ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

(30) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ 304-ਬੀ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਬਜਾਏ ਧਾਰਾ 306 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਅਪੈਰਾਥ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(31) ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਵੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਰਮ

⁴ 2002 (4) R.C.R. (Criminal) 697
(SC)

ਨਜ਼ਰੀਆ ਰੱਖਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਸੀਤਾ ਰਾਣੀ ਕਈ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਵੀ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਾਂ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਕੱਟਿਆ ਹੈ।

(32) ਅਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਾਦਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

(33) ਸ੍ਰੀ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਪੀ.ਪੀ.ਐਸ., ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ, ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਹਲਫਨਾਮੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਵਲੀ ਕੁਮਾਰ (ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰ. 1) ਨੇ ਮਿਤੀ 06.03.2017 ਨੂੰ 06 ਸਾਲ 09 ਮਹੀਨੇ ਅਤੇ 08 ਦਿਨ ਦੀ ਅਸਲ ਕੈਦ ਕੱਟੀ ਹੈ। ਉਸਨੇ 04 ਸਾਲ ਅਤੇ 01 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਛੋਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮੁਆਫੀ ਦੇ ਨਾਲ, ਉਹ 10 ਸਾਲ, 09 ਮਹੀਨੇ ਅਤੇ 09 ਦਿਨ ਦੀ ਕੈਦ ਕੱਟ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

(34) ਸੀਤਾ ਰਾਣੀ (ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰ. 2) ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 19.11.2012 ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ, ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ 20.01.2017 ਦੇ ਹਲਫਨਾਮੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸਨੇ 15.12.2012 ਨੂੰ 02 ਸਾਲ, 04 ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਅਸਲ ਕੈਦ ਕੱਟੀ ਹੈ। ਉਸਨੇ 11 ਮਹੀਨੇ ਅਤੇ 19 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਛੋਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਆਫੀ ਦੇ ਨਾਲ 03 ਸਾਲ, 03 ਮਹੀਨੇ ਅਤੇ 19 ਦਿਨ ਦੀ ਕੈਦ ਹੋਈ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸ੍ਰੀ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ, ਪੀ.ਪੀ.ਐਸ., ਸੁਪਰਡੈਂਟ, ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਹਲਫਨਾਮੇ ਮਿਤੀ 17.10.2012 ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਇੱਕ ਪੁਰਾਣੇ ਹਿਰਾਸਤ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵਿੱਚ ਸੀਤਾ ਰਾਣੀ (ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰ. 2) ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ 02 ਸਾਲ ਅਤੇ 03 ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋਈ ਸੀ। 17.10.2012 ਅਤੇ ਉਸਨੇ 01 ਸਾਲ, 02 ਮਹੀਨੇ ਅਤੇ 11 ਦਿਨ ਦੀ ਛੋਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਮੁਆਫੀ ਦੇ ਨਾਲ ਉਸਨੇ 03 ਸਾਲ, 05 ਮਹੀਨੇ ਅਤੇ 11 ਦਿਨ ਦੀ ਕੈਦ ਕੱਟੀ ਹੈ। ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਮੁਅੱਤਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਨੂੰ 15.12.2012 ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਤੋਂ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਮਿਤੀ 17.10.2012 ਦੇ ਹਲਫਨਾਮੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀਤਾ ਰਾਣੀ (ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰ. 2) ਨੂੰ ਸਾਢੇ 3 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਦਕਿ 20.01.2017 ਦੇ ਹਲਫਨਾਮੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸਨੂੰ 03 ਸਾਲ, 03 ਮਹੀਨੇ ਅਤੇ 19 ਦਿਨ ਦੀ ਕੈਦ ਹੋਈ ਹੈ। ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕਈ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਸੀ। ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ:-

“ਸੀਤਾ ਰਾਣੀ ਅਤੇ ਰਜਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਉਮਰ ਲਗਭਗ 60 ਸਾਲ F, CAD ਅਤੇ HMDI ਨਾਲ T2DM ਨਾਲ ਅਸਥਿਰ ਹੈ।

ਮਾਇਓਕਾਰਡੀਅਲ ਇਨਫਾਰਕਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ ਐਨਜਾਈਨਾ. ਉਸ ਕੋਲ MI ਦੇ ਦੋ ਐਪੀਸੋਡ ਸਨ। ਉਹ ਕਾਰਡੀਓਲਾਜੀ ਵਿਭਾਗ, ਨਈਅਰ ਹਸਪਤਾਲ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕਾਰਡੀਓਲੋਜਿਸਟਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਜ ਅਧੀਨ ਰਹੀ।

ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਸ ਨੂੰ ਅਜੇ ਵੀ ਅਸਥਿਰ ਐਨਜਾਈਨਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਮੈਡੀਕਲ ਜਰਨਲ ਨੰਬਰ 179 ਮਿਤੀ 07.09.2012 ਦੇ ਨਾਲ ਮੈਡੀਕਲ ਓ.ਪੀ.ਡੀ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਹਸਪਤਾਲ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਰੈਫਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਹਿਰ ਡਾਕਟਰ ਵੱਲੋਂ ਦੱਸੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਉਸਦੀ ਹਾਲਤ ਬਹੁਤ ਨਾਜ਼ੁਕ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਜੇਲ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਵਿੱਚ ਸੰਭਾਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੂੰ ਅਕਸਰ

⁴ 2002 (4) R.C.R. (Criminal) 697
(SC)

ਅਸਥਿਰ ਐਨਜ਼ਾਈਨਾ ਦੇ ਐਪੀਸੋਡ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਉਸ ਕੋਲ MI ਦੇ ਦੋ ਐਪੀਸੋਡ ਸਨ ਅਤੇ MI ਦਾ ਤੀਜਾ ਐਪੀਸੋਡ ਉਸ ਲਈ ਘਾਤਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(35) ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਬੱਚੇ- ਜੋਤੀ ਅਰੋੜਾ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਛੋਟੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(36) ਇਸ ਲਈ, ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਬਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਲੰਘ ਚੁੱਕੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਉਣਾ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ।

(37) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਾਡੀ ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 304-ਬੀ ਆਈਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪੈਰਾਥ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 306 ਆਈਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪੈਰਾਥ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਗੁਜ਼ਰ ਚੁੱਕੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ 20,000/- ਬਰਕਰਾਰ ਰਹੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨੌਂ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਭੁਗਤਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੁਰਮਾਨਾ ਤੁਰੰਤ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਵਲੀ ਕੁਮਾਰ (ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰ. 1) ਦੁਆਰਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਆਜ਼ਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸੁਬਰਿਤ ਕੌਰ

ਕੌਂਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਗੁਲਜ਼ੇਬਾ